

MATEJ FABIAN - POLČAS ROZPADU?

Kurátor: **Július Barczy**
Slávnostná vernisáž: **12. 3. 2013 (utorok) od 17.00 do 19.00**
Trvanie výstavy do: **26. 4. 2013**

Ad: Polčas rozpadu?

Čo to je?

Esencia Fabianovho umenia, či snaha zartistiť to, čo už doteraz prešlo niekoľkými slávnymi fázami v dejinách umenia? Zaoberať sa fyzickými danosťami materiálu, ktorý je v prípade veľkej väčšiny umeleckých diel nositeľom istého autorského odkazu je v súčasnosti niečo nezvyčajné, na druhej strane však absolútne legitímne, vzhľadom na širokospektrálnosť toho, čo umenie dnešnej doby je. Kolekcia lebiek a niekoľkých pridružených diel sú výsledkom komplexného a rozsiahleho výskumu možností farieb, lakov, voskov a podložiek, založenom na pokusoch. Každého maliara určite dokáže fascinovať správanie sa bizarných kombinácií bizarných látok na ešte bizarejšom nosiči: „Ty kokos a keď to tým nastriekaš, to sa ti úplne zgrcne a po zatretí tou gebuzinou ti to chytí takú štruktúru...“ Nikoho iného to ale nezaujíma...

Ani pokusy Sigmara Polkeho sa nestali v očiach verejnosti ťažiskom jeho tvorby, zväčša vnímané len výsledný efekt, ktorý zrejme aj proti jeho vôli dejiny umenia začali nadinterpretovať. Pozrieť sa na Fabianových 129 maloformátových lebiek sa dá cez prizmu samotného umeleckého počinu. A síce vytvorenia cyklu, ktorý je predovšetkým fyzicky prítomný. Práve jeho fyzickosť mu určuje špecifické miesto na našej scéne, lebo je už raz pravdou, že máme tendenciu „odsudzovať“ tvorbu, ktorá nie je diskurzívna a aktivisticky nepohrda nadnárodnými korporáciami. Práve v ostatne spomenutom segmente súčasného umenia, v inštitucionálnej kritike však nastáva obrat, ktorý samotných kritikov – umelcov posúva do pozície podriadených systému. Jedným z východísk z tejto patovej situácie je tvorba na akejsi čistej báze, to však môže mať za následok nezrozumiteľnosť výsledného diela a príklon k práci s klasickými médiami (nie k tvorbe „klasického“ umenia).

Fabian nikdy nepatril k umelcom horlivo diskutujúcim svojimi prácami, radšej volil cestu estetiky, ktorá mu je blízka. V rámci nej vznikali maľby, ktorých námety priamo implikovali formálne i obsahovo dočasnosť, deštruktivnosť, fragmentálnosť či deformáciu. Temnosť a štruktúrne premaľby, plynúce spočiatku zrejme len z hedonisticky nanášaných vrstiev farieb a lakov, vyústili do programu zhromažďovania rôznych vecí a vzniku akejsi heterotópie. Toto, navonok „umenie pre umenie“ sa dostalo do ďalšej fázy, kedy experimentálne kladenie vedľa seba a na seba, materiál posúva po každom jednom obraze bližšie k nejakej hraničnej situácii a vizuálu a až k hraničnej čitateľnosti opakovaného motívu.

Tak ako Denisa Lehocká jej vlastným, elegantným a starostlivým spôsobom dostáva žánre, materiály i témy do hraničných situácií, tak aj Fabian radí vedľa seba a mieša prvky, ktoré bežne vedľa seba existujú izolovane. Tento, možno trochu kacírsky príklad (porovnanie), je dôležitý pre vypointovanie vysvetlenia toho umenia, ktoré vzniká v dôsledku autorovej pocitovosti a „dotykom jeho ruky.“ Lehockej čisté „skúmanie“ krehkosti vzťahov stojí vizuálne v absolútnom protiklade k Fabianovým drsným pokusom, ktoré opakuje, čím výsledná forma raz graduje a inokedy zasa neprináša nič efektné. Obaja majú v sebe odvahu riadiť sa pudom kreátora a tvoriť diela, ktorých výsledok len predpokladajú a s rešpektom očakávajú reakciu publika. Fabian je však vo výhodnejšej polohe svojou bezprostrednosťou, ktorá sa prejavuje v „pevnejšom skupenstve“ jeho diel. Rovnako je na neho ľahšie „napasovať“ problémy z dejín umenia, čo sa v budúcnosti určite aj stane. Pre tých, ktorí ešte len prídu, a z tohto rozsiahleho cyklu budú vidieť len zlomok, resp. sa k nim budú lebky dostávať po jednej, dovoľm si skromný odkaz, už len preto, lebo Fabiana osobne poznám: lebky nie sú alúziou na vanitasové zátišia, i keď dočasnosť povrchu môže vyvolávať ich konceptuálnu podobu a rovnako nie sú popartovým „multiple“ warholovského typu. Tieto diela vznikali v dôsledku umelcovho osobného záujmu v plechoviciach, sprejoch a tubách a možno snaha logicky ich pochopiť bude ich artistnosti len na prffáž.

Poznámka: veľká väčšina diel, ktoré sú vystavené na výstave v Artotéke vznikli ako výskum v rámci dizertačnej práce Mateja Fabiána (školiteľ S. Bubán). Prezentované sú pred obhajobou projektu práce.

Július Barczy

--

Artotéka - Mestská knižnica v Bratislave, Kapucínska 1, v podkroví.
Otváracie hodiny: Pon, Uto, Štv, Pia: 8.00 - 19.00; Str: 12.00 - 19.00